

»Gospodje! Še enkrat Vas prisrčno zahvalim, da ste se me ljubeznivo spomnili. Z nikomer nikdar in nikjer ne bom in nisem užival tega slavja in takega. Nisem mogel. Takrat pred tridesetimi leti sem bil prvič in zadnjič član zrelostne komisije...«

Solze so mu vzele besedo. Njim vsem pa je leglo na dušo. Vsi so se bili več ali manj pregrešili nad njim. Zdaj šele so videli njegovega življenja najhujše razočaranje.

»Ne quid nimis,« se je tedaj starček posilil v smeh in se začel sramežljivo opravičevati, da nikogar ne dolži. Ne nadzornika, ne učiteljskih drugov, ne dijakov.

»Jaz sam sem bil kriv, gospodje, neroden sem bil tako.«

Ne dajo mu dogovoriti. Najvišji med njimi, knez in škof, se dvigne in govori. Govori, kot stari profesor še ni slišal, dvigne čašo in napije. Vsi napijajo, slave. Slave in grmadijo pred svojega starega učitelja darove, ki so mu jih prinesli za spomin. Pa se spogledajo. Niso hoteli šale, pa so jo naredili. Trideset tobačnic so nagrmadili pred starega gospoda, ki ni njuhal nikoli.

Slavljenec vidi darove, opazi zadrego pa pride nadenj kakor, da mu je razodeto. Enkrat vsaj hoče imeti on svojo šalo z njimi.

»Gospodje,« se dvigne, »hvala Vam! Te lepe ure pa vendar ne bomo zaključili brez petja. Vstanite!«

Gostje stoje in čakajo poslušno. Vsi so prešli že mimo petdesetega leta in učitelj med njimi je osemdesetleten. Zdaj pa je dvignil roko, zamižal sramežljivo in zapel zvonko in čisto:

»Gaudeamus igitur, juvenes dum sumus...«

* * *

»Eheu, Ljubljena, quo me rapis?«

Zmeden, truden a mladosten se je po dveh dneh poslavljal svetnik Orešec od Ljubljane. Nekaj čudnega mu je ležalo na duši. Občutil je živo, da ne odhaja domov povsem pomirjen, zadovoljen.

»Ne quid nimis,« se je karal, ko je šel na postajo in jemal od mesta slovo. »Zbogom, Ljubljena! Dala si, kar si imela. Ne vem, čemu še nisem zadovoljen. Po vsej pravici bi moral biti. Sunt certi denique fines!«

Prišel je na postajo, čakal na vlak in se še enkrat raztožil:

»Ljubljena! Saj ničesar več ne pogrešam. Le videla se ne bova nič več. To menda boli.«

FORTUNAT BERGANT: JOŽEF ANTON BAR. CODELLI (1765).

Potem je vstopil v železniški voz. A še je bilo srce nemirno in ni vedelo, po čem. Po domu? Po »ležnivi« Meti na svojem domu? Po komilitonu Časoslovu? Ali po Ljubljeni? Po gomili, kjer je legel Ignacij Jurič? Po sanji, ki le še v vonju živi in v pesmi? Po Mariji? Po Metki? Po tridesetih, ki so mu tobačnic prinesli za spomin? Po vseh in vsem! In le po zlati uri ne, ki jo je bil skrivaj vzel z doma na pot in pozabil pri Maliču na stenski polici za Horacom...

(Dalje.)

MATI IN SIN.

Odlomek romana. Prvo poglavje.

F. S. FINŽGAR.

Vihar je razsajal tisto noč. V curkih, samo po deset do dvajset metrov širokih, je udarjal v gozde, kjer so pred njim padala drevesa kot bilke.

On, osmošolec po maturi, je pa spal, dasi je škripala lesena bajta in so vsi domači vstali in molili. Trikrat je ponoči pritapala mati v njegovo sobico — če je bila vlažna, ozka čumnata, ki so ji doma po pravici rekli »kevdrec«, res sobica — in pogledala sina. Spal je tako zdravo in tiho spanje, da je nekoliko naglušna mati nastavila uho prav